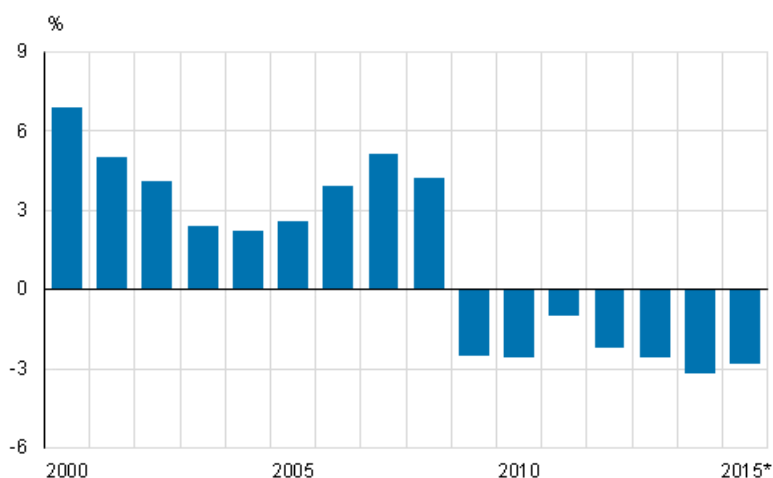

Julkisyhteisöjen alijäämä ja velka 2015

Julkisyhteisöjen alijäämä 2,8 prosenttia ja velka 63,6 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen vuonna 2015

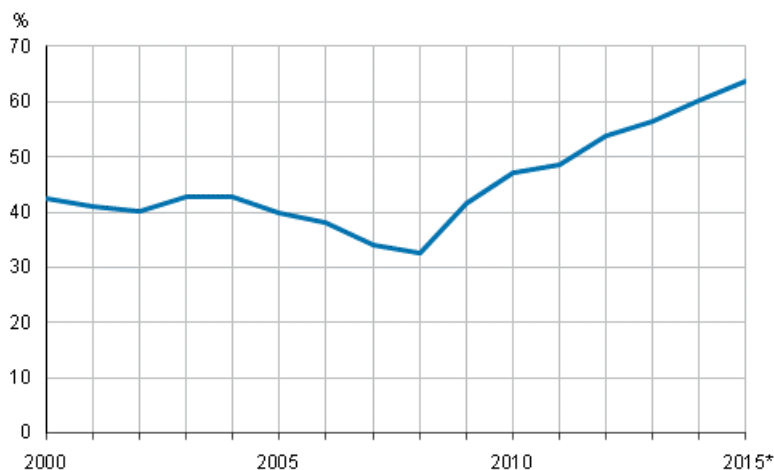
Tilastokeskuksen Eurostatille raportoimien tarkistettujen ennakkotietojen mukaan julkisyhteisöjen alijäämä oli 2,8 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen vuonna 2015. Alijäämä alitti näin EU:n vakaus- ja kasvusopimuksen mukaisen viitearvon, joka on kolme prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen. Julkisyhteisöjen EDP-velka eli sulautettu bruttovelka oli vuoden 2015 lopussa 63,6 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen, eli yli 60 prosentin viitearvon.

Julkisyhteisöjen EDP-alijäämä (-), suhteessa bruttokansantuotteeseen

Julkisyhteisöjen alijäämä eli kansantalouden tilinpidon mukainen nettoluotonotto oli 5,8 miljardia euroa vuonna 2015. Vuoteen 2014 verrattuna julkisyhteisöjen alijäämä pieneni 0,7 miljardia euroa. Valtionhallinnon alijäämä pieneni edellisvuodesta 1349 miljoonaa euroa ja paikallishallinnon 247 miljoonaa euroa. Sosiaaliturvarahastot jakaantuvat työeläkelaitoksiin ja muihin sosiaaliturvarahastoihin. Työeläkelaitosten ylijäämä pieneni edellisvuosien tapaan, nyt 689 miljoonalla eurolla edellisvuoteen verrattuna. Muut sosiaaliturvarahastot olivat alijäämäisiä toista vuotta peräkkäin. Niiden rahoitusasema heikkeni 164 miljoonaa euroa edellisvuodesta ja oli -819 miljoonaa euroa vuonna 2015.

Julkisyhteisöjen EDP-velka, suhteessa bruttokansantuotteeseen

Julkisyhteisöjen sulautettu bruttovelka (EDP-velka) oli 133,1 miljardia euroa vuoden 2015 lopussa. Velka kasvoi 9,4 miljardia euroa vuonna 2015. Valtionhallinnon osuus velan kasvusta oli 6,0 miljardia euroa, paikallishallinnon 0,8 miljardia ja sosiaaliturvarahastojen 1,0 miljardia euroa. Lisäksi julkisyhteisöjen välisen sulautuksen pieneneminen kasvatti velkaa 1,6 miljardia euroa. EDP-velka kuvaa julkisyhteisöjen velkaa talouden muille sektoreille ja ulkomaille, ja sen kehitykseen vaikuttavat sekä sulauttamattoman bruttovelan että julkisyhteisöjen sisäisten velkojen muutokset.

Sosiaaliturvarahastojen EDP-velkaan on nyt ensimmäistä kertaa sisällytetty työeläkelaitosten johdannaissopimuksiin ja arvopaperilainaukseen liittyvät saadut käteisvakuudet. Ne on lisätty tässä vaiheessa vuosien 2012–2015 tietoihin, sillä Eurostatille toimitettava julkisyhteisöjen alijäämä- ja velkaraportointi kattaa nämä vuodet. Työeläkelaitosten johdannaissopimuksiin ja arvopaperilainaukseen liittyvistä käteisvakuuksista on saatu ensimmäisen kerran erillistä tietoa uudesta työeläkelaitoksille suunnatusta varatiedonkeruusta vuoden 2016 alussa. Aiemmin kyseiset erät ovat sisältyneet muihin velkoihin, jotka jäävät EDP-velan määritelmän ulkopuolelle.

Työeläkelaitosten velkaan tehty tarkistus kasvatti vuosien 2012–2015 julkisyhteisöjen velkaa 0,9–1,0 prosenttiyksikköä suhteessa bruttokansantuotteeseen. Tarkistuksen seurauksena julkisyhteisöjen velka ylitti 60 prosentin viitearvon jo vuonna 2014, jolloin julkisyhteisöjen velka oli uusien tietojen mukaan 60,2 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen. Tietoa tarkistuksesta löytyy myös tänään julkaistusta [uutisesta](#).

Eurostat tarkastaa jäsenmaiden raportoimia alijäämä- ja velkatietoja seuraavien viikkojen aikana. Tässä yhteydessä Tilastokeskuksen raportointiin tietoihin voi tulla muutoksia. Mikäli näin tapahtuu, päivittyneet tiedot julkaistaan tämän tilaston sivuilla 21. lokakuuta, samana päivänä kun Eurostat julkistaa tiedot

Tilaston sisällöstä ja käsitteistä

Julkisyhteisöjen yli-/alijäämällä tarkoitetaan kansantalouden tilinpidon sektoritilien mukaista nettoluotonantoa/-ottoa, joka on kokonaistulojen ja kokonaismenojen erotus. Esimerkiksi paikallishallinnon tapauksessa käsite poikkeaa sektoriin kuuluvien kuntien ja kuntayhtymien tuloslaskelmien mukaisesta tilikauden yli-/alijäämästä. Keskeinen ero liittyy investointeihin, jotka kirjataan kansantalouden tilinpidossa menoiksi sellaisenaan.

Julkisyhteisöjen tilinpidossa Euroopan väliaikainen rahoitusvakaussäily ERVV käsittelee Eurostatin päätöksen perusteella siten, että ERVV:n velanotto tilastoidaan osaksi takauksia myöntäneiden maiden julkista velkaa. Avunsaajamaan ERVV:ltä saama laina tilastoidaan ikään kuin se olisi saatu takaukset myöntäneiltä euromailta, ja nämä maat puolestaan ovat vastaavan summan velkaa ERVV:lle. Tämän

seurauksena takaukset myöntäneillä euromailla EDP-bruttovelka kasvaa, mutta nettovelka pysyy ennallaan, koska maille syntyy yhtä iso saaminen avunsaajamaalta. Kunkin maan julkisyhteisöjen velkaan kirjattava osuus ERVV:n myöntämistä lainoista lasketaan jakamalla avunsaajamaille annettu laina sovitetulla jako-osuudella (perustuu kuhunkin tukipakettiin osallistuvien jäsenmaiden osuuksiin EKP:n pääomasta).

Vuoden 2015 lopussa Suomen julkisyhteisöjen velkaan on kirjattu 3 401 miljoonaa euroa velkaa ERVV:n myöntämien lainojen perusteella ja vuoden 2014 lopussa vastaava määrä oli 3 611 miljoonaa euroa. Vastaavaa käsittelyä ei Euroopan vakausmekanismin (EVM) kohdalla tehdä.

Valtionhallinnon EDP-velka eroaa käsitteellisesti Valtiokonttorin julkaisemasta valtionvelasta. Valtion EDP-velkaan luetaan mukaan lisäksi väliaikaisen rahoitusvakaussävelineen ERVV:n myöntämät lainat avunsaajamaille, johdannaissopimuksiin liittyvät saadut vakuustalletukset, ydinjätehuolto-rahaston pääoma, valtion elinkaarihankkeiden investoinneista syntyneet velat ja kierrossa olevat kolikot. Kansantalouden tilinpidossa valtionhallinto on myös käsitteellisesti laajempi kuin budjetti- ja rahastotalous, joiden lisäksi siihen luetaan mm. yliopistot, Solidium, Yleisradio ja Senaatti-kiinteistöt. Kun nämä erot otetaan huomioon päästään EDP-käsitteen mukaiseen valtionhallinnon sulauttamattomaan bruttovelkaan (Liitetaulukko 3), eli vuonna 2015 Valtiokonttorin budjetti- ja rahastotalouden valtionvelka 99,5 mrd euroa + velan käsitteelliset erot 11,5 mrd euroa + sektorirajauksesta johtuvat erot 3,6 mrd euroa = valtionhallinnon sulauttamaton bruttovelka 114,6 mrd euroa. Arvostusperiaatteen molemmissa velkakäsitteissä on nimellisarvo, jossa korko- ja valuutanvaihtosopimusten vaikutus on huomioitu.

Lista julkisyhteisöihin sisältyvistä yksiköistä löytyy osoitteesta:

http://www.stat.fi/meta/luokitukset/_linkki/julkisyhteisot.html. Päätöksiä merkittävimmistä

sektoriluokitustapauksista löytyy puolestaan osoitteesta

http://www.stat.fi/meta/luokitukset/_linkki/soveltamisp.html.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Julkisyhteisöjen EDP-alijäämä 2006–2015.....	5
Liitetaulukko 2. Julkisyhteisöjen EDP-velka 2006–2015	5
Liitetaulukko 3. Julkisyhteisöjen sulauttamaton bruttovelka ja EDP-velka, mrd. euroa 2006–2015	5
Tietojen tarkentuminen.....	6
Laatuseloste: Julkisyhteisöjen alijäämä ja velka	7

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Julkisyhteisöjen EDP-alijäämä 2006–2015¹⁾

Vuosi	Miljoonaa euroa				Suhde BKT:hen, %			
	Valtionhallinto	Paikallis- hallinto	Sosiaali- turvarahastot	Yhteensä	Valtionhallinto	Paikallis- hallinto	Sosiaali- turvarahastot	Yhteensä
2006	-312	-565	7 663	6 786	-0,2	-0,3	4,4	3,9
2007	1 736	-332	8 173	9 577	0,9	-0,2	4,4	5,1
2008	997	-750	7 851	8 098	0,5	-0,4	4,1	4,2
2009	-8 256	-1 130	4 809	-4 577	-4,6	-0,6	2,7	-2,5
2010	-9 951	-407	5 475	-4 883	-5,3	-0,2	2,9	-2,6
2011	-6 402	-1 057	5 403	-2 056	-3,3	-0,5	2,7	-1,0
2012	-7 401	-2 134	5 173	-4 362	-3,7	-1,1	2,6	-2,2
2013	-7 579	-1 467	3 731	-5 315	-3,7	-0,7	1,8	-2,6
2014*	-7 659	-1 573	2 737	-6 495	-3,7	-0,8	1,3	-3,2
2015*	-6 310	-1 326	1 884	-5 752	-3,0	-0,6	0,9	-2,8

1) Negatiivinen arvo kuvaa alijäämää, positiivinen arvo ylijäämää.

Liitetaulukko 2. Julkisyhteisöjen EDP-velka 2006–2015

Vuosi	Miljoonaa euroa				Suhde BKT:hen, %			
	Valtionhallinto	Paikallis- hallinto	Sosiaali- turvarahastot	Yhteensä	Valtionhallinto	Paikallis- hallinto	Sosiaali- turvarahasto	Yhteensä
2006	60 958	9 159	1	65 894	35,3	5,3	0,0	38,2
2007	58 358	9 673	1	63 425	31,3	5,2	0,0	34,0
2008	57 659	10 214	1	63 254	29,8	5,3	0,0	32,7
2009	68 053	11 560	2	75 482	37,6	6,4	0,0	41,7
2010	79 967	12 027	1	88 160	42,7	6,4	0,0	47,1
2011	88 047	12 738	1	95 490	44,7	6,5	0,0	48,5
2012	96 012	14 327	1 926	107 708	48,1	7,2	1,0	53,9
2013	101 231	16 237	1 887	114 801	49,8	8,0	0,9	56,5
2014*	107 409	17 675	2 172	123 696	52,3	8,6	1,1	60,2
2015*	113 399	18 512	3 149	133 111	54,2	8,9	1,5	63,6

Liitetaulukko 3. Julkisyhteisöjen sulauttamaton bruttovelka ja EDP-velka, mrd. euroa 2006–2015

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014*	2015*
A. Julkisyhteisöjen sulauttamaton bruttovelka:	70,4	68,3	68,2	80,1	92,6	101,9	113,4	120,4	128,3	136,5
- Valtionhallinto	61,1	58,6	57,9	68,5	80,5	89,1	97,0	102,1	108,4	114,6
- Paikallishallinto	9,3	9,7	10,3	11,6	12,1	12,8	14,5	16,4	17,8	18,7
- Sosiaaliturvarahastot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,9	1,9	2,2	3,2
B. Julkisyhteisöjen sisäiset velat	4,6	4,9	5,0	4,6	4,4	6,4	5,7	5,6	4,6	3,4
A-B. Julkisyhteisöjen sulautettu EDP-velka:	65,9	63,4	63,3	75,5	88,2	95,5	107,7	114,8	123,7	133,1
- Valtionhallinto	57,9	55,1	54,6	65,5	77,6	84,1	92,8	98,0	104,7	112,2
- Paikallishallinto	8,0	8,4	8,7	10,0	10,6	11,4	13,0	14,9	16,8	17,8
- Sosiaaliturvarahastot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,9	1,9	2,2	3,1

Tietojen tarkentuminen

Julkisyhteisöjen EDP-alijäämän ja velan tarkentuminen 2012–2015, miljoonaa euroa

	Tilastovuosi	Uusin julkistus	1. julkistus ¹⁾	Tarkentuminen, uusin miinus ensimmäinen
Alijäämä	2012	-4 362	-4 186	-176
	2013	-5 315	-4 868	-447
	2014	-6 495	-6 970	475
	2015	-5 752	-5 696	-56
Velka	2012	107 708	105 541	2 167
	2013	114 801	112 664	2 137
	2014	123 696	121 050	2 646
	2015	133 111	130 746	2 365

1) Vuodet 2012-2013: 30.9.2014, jolloin tilastossa julkistettiin EKT 2010:n mukaiset tiedot. Vuosi 2014, alijäämä: Kansantalouden tilinpito 2.3.2015. Vuosi 2014, velka: Julkisyhteisöjen velka neljännesvuosittain 2.3.2015. Vuosi 2015, alijäämä: Kansantalouden tilinpito 16.3.2016. Vuosi 2015, velka: Julkisyhteisöjen velka neljännesvuosittain 16.3.2016

Laatuseloste: Julkisyhteisöjen alijäämä ja velka

1. Tilastotietojen relevanssi

Tilasto sisältää tietoja Suomen julkisen talouden alijäämästä ja velasta. EU:n jäsenmaat raportoivat EU-komissiolle kahdesti vuodessa nk. EDP-alijäämä- ja velkatiedot, joita käytetään EU:n vakaus- ja kasvusopimuksen yhteydessä arvioitaessa jäsenmaiden julkisen talouden tilaa. Raportointi on osa niin kutsuttua liiallisten alijäämien menettelyä (=Excessive Deficit Procedure, EDP). Alijäämäraportointi perustuu EU:n kansantalouden tilinpitojärjestelmään EKT 2010 ja erilliseen EU:n asetukseen (479/2009, muutettu viimeksi asetuksella 220/2014). Eri maiden toimittamat tiedot ovat keskenään vertailukelpoisia.

Tilasto sisältää tietoja Suomen julkisyhteisöjen alijäämästä ja bruttovelasta ja niiden muutokseen vaikuttaneista tekijöistä sekä tietoja valtionhallinnon, paikallishallinnon ja sosiaaliturvarahastojen EDP-alijäämien ja budjettialijäämien eroista.

Käytetyt luokitukset:

Euroopan tilinpitojärjestelmä EKT 2010; Eurostat 2013

Sektoriluokitus 2012; Käsikirjoja 5, Tilastokeskus

Rahoitusvaadeluokitus 1996; Käsikirjoja 6, Tilastokeskus.

Tilaston taustalla olevien julkisen talouden tilastojen laadintaan vaikuttavat keskeisesti myös EKT 2010 alijäämä- ja velkamanuaali (Manual on Government Deficit and Debt - Implementation of ESA 2010) sekä Eurostatin erillispäätökset tiettyjen julkiseen talouteen liittyvien operaatioiden käsittelystä.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tilasto on pääasiassa muista tilastoista johdettu tilasto. Tilaston laadinnassa käytetään tietolähteenä lähinnä kansantalouden tilinpidon ja rahoitustilinpidon julkisyhteisöjä koskevia tietoja. Täydentävinä lähteinä käytetään mm. Valtiokonttorin raportteja, kuntien ja kuntayhtymien talous- ja toimintatilastoa ja sosiaaliturvarahastojen tilinpäätöksiä.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Alijäämä- ja velkalukujen laatuun kohdistuu tarkkaa seuranta EU:n komission taholta. Koska tilasto on pääasiassa muista tilastoista johdettu tilasto, sen lähdetilastojen laadulla on ratkaiseva merkitys tilaston luotettavuuden kannalta. Tiedot pohjautuvat suurelta osin kansantalouden tilinpidon ja rahoitustilinpidon tietoihin, joten esimerkiksi BKT-suhdeluvut muuttuvat aina bruttokansantuotteen tarkentuessa.

Kansantalouden tilinpidon ja rahoitustilinpidon tietojen tarkentumisesta on yksityiskohtaisempaa tietoa näiden tilastojen kotisivuilla. Jokaisen tietojen toimituksen yhteydessä EU:n komissiolle Eurostat tarkistaa jäsenmaiden tietoja noin kolmen viikon ajan ja tämän tarkistusprosessin yhteydessä tiedot saattavat myös päivittyä. Alijäämä- ja velkatietojen osalta lähdetilastojen laadinnassa käytetty aineisto koostuu pääosin julkisyhteisöjen tilinpäätösaineistoista ja hallinnollisista aineistoista. Alipeittoa ei juuri esiinny, koska lähes kaikki pää tietolähteet perustuvat totaaliaineistoihin.

Ennakkojulkistuksissa lopullisia tietoja ei ole juurikaan käytettävissä, joten tarkkuustaso on tällöin alempi kuin myöhemmissä julkistuksissa.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Edellistä vuotta koskevat alustavat ennakkotiedot julkistetaan maaliskuun alussa. Mikäli maaliskuun aikana saadaan käyttöön tarkentuneita lähdeaineistoja, tietoja voidaan päivittää maaliskuun lopussa. Syyskuun lopussa julkaistaan tarkistetut tiedot. Tiedot raportoidaan EU:n komissiolle kahdesti vuodessa (maaliskuun lopussa ja syyskuun lopussa).

Tiedot ovat ennakkollisia siihen saakka, kunnes kansantalouden tilinpidon tiedot ovat lopullisia eli kaksi vuotta tilastovuoden päättymisen jälkeen.

Tiedot voivat muuttua tämän jälkeenkin menetelmämuutoksista johtuvien aikasarjatarkistusten yhteydessä.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Tilaston tiedot julkaistaan kolme kertaa vuodessa tilaston kotisivuilla Julkinen talous -aihealueella. EU:n komissiolle laaditun alijäämä- ja velkaraportin sisältö julkaistaan tilaston kotisivuilla. Raportti sisältää myös Valtiovarainministeriön tuottamat ennustetiedot kuluvan vuoden julkisesta alijäämästä ja velasta.

Lisäksi Euroopan Unionin tilastovirasto Eurostat julkaisee tilaston tiedot kotisivuillaan.

Kuvaus tilaston laadinnassa käytetyistä menetelmistä on julkaistu tilaston kotisivuilla.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Sekä EDP-alijäämästä että -velasta on saatavissa aikasarja vuodesta 1975 lähtien. Aikasarjat ovat pääosin vertailukelpoisia vuodesta toiseen.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

EDP-ylijäämä/alijäämä vastaa kansantalouden tilinpidossa (EKT 2010) laskettua julkisyhteisöjen nettoluotonantoa/-ottoa.

EDP-velkakäsite poikkeaa EKT 2010:stä sekä arvotuksen että kattavuuden osalta. EKT 2010:n mukaisessa rahoitustilinpidossa rahoitusvarat ja velat arvotetaan markkina-arvoon, sen sijaan EDP-velka arvotetaan nimellisarvoon. EKT 2010:n mukaisista rahoitusvaateista johdannaisia, kauppaluottoja ja siirtovelkoja ei huomioida velan kannassa.

Lisätietoja

Niina Suutarinen 029 551 2307

Jukka Hytönen 029 551 3484

Vastaava tilastojohtaja:
Ville Vertanen

rahoitus.tilinpito@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Julkisyhteisöjen alijäämä ja velka, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 029 551 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1799-5892 (pdf)